

Reakce na usnesení Regionální stále konference Olomouckého kraje

Podnět:

RSK OK vyzývá MPSV, aby řešilo otázku existence sociálních služeb podpořených v rámci projektů z OP Z po skončení těchto projektů. RSK OK doporučuje zvýšit finanční podporu krajů na základní síť sociálních služeb.

Některé z dotačních výzev OPZ podpořily existenci a rozšíření sociálních služeb mimo stávající základní síť sociálních služeb. Tyto projekty, které zahrnují sociální službu, nejsou vázány udržitelností po skončení projektu. Lze předpokládat, že může dojít ke kolizi, kdy projekty, které vykazují prokazatelnou potřebnost v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb. (počet klientů, charakter/kvalita řešených zakázek, zařazení do KPSS atd.) budou usilovat o vstup do základní sítě. Ovšem z důvodu nedostatečné alokace finančních prostředků budou jejich žádosti zamítnuty, což bude mít negativní dopad na samotné klienty a ovlivní stabilní prostředí lokální sociální politiky.

Reakce:

Řídicí orgán v souladu s Operačním programem Zaměstnanost 2014-2020 (dále jen „OPZ“) vyhlásil v červnu 2015 výzvy zaměřené na zajištění dostupnosti vybraných sociálních služeb s regionální či místní dostupností. Žadateli v rámci těchto výzev (konkrétně se jedná o výzvy č. 03_15_005 a 03_15_006 vyhlášené v rámci prioritní osy 2 Sociální začleňování a boj s chudobou) jsou kraje a Hlavní město Praha. Podpora z OPZ je určena na zajištění dostupnosti poskytování a rozvoj vybraných sociálních služeb v souladu se střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb příslušného kraje/Hl. m. Prahy a krajskou sítí sociálních služeb. Jedná se především o podporu služeb sociální prevence pro osoby bez přístřeší, osoby ohrožené předlužeností, osoby v nebo po výkonu trestu, osoby opouštějící institucionální zařízení apod., dále o ambulantní či terénní služby pro osoby zdravotním postižením, osoby s kombinovanými diagnózami (např. osobní asistence, podpora samostatného bydlení, sociální rehabilitace) apod. Potřebnost poskytování těchto sociálních služeb musí být vyjádřena jejich zařazením do krajské základní sítě sociálních služeb a vydaným Pověřením k poskytování sociálních služeb v souladu s Rozhodnutím č. 2012/21/EU ze strany příslušného kraje/Hl. m. Prahy (nikoliv Řídicího orgánu OPZ, resp. MPSV).

Celková alokace výzev je ve výši cca 7,1 mld. Kč a je určena na podporu vybraných služeb v období cca 7 let (tj. od konce roku 2015 do roku 2022), přičemž každý kraj má v rámci výzvy určenou vlastní tzv. dílčí alokaci.

Podpora sociálních služeb poskytovaných podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, je v rámci OPZ umožněna i v rámci integrovaných nástrojů – integrované územní investice (ITI), integrované plány rozvoje území (IPRÚ), komunitně vedený míst rozvoj (CLLD) a koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL).

Integrované nástroje

Podpora sociálních služeb a dalších aktivit v oblasti sociálního začleňování je obecně umožněna v rámci specifického cíle 2.1.1 a SC 2.3.1 OPZ. V případě, že nositel integrované strategie shledá objektivní potřebu vzniku nové sociální služby či zvýšení dostupnosti již poskytované sociální služby na svém území a tuto potřebu popíše v rámci své integrované strategie, může vznik/rozšíření této služby podpořit i v rámci OPZ (tj. prostřednictvím příslušné výzvy pro ITI – výzva č. 48, IPRÚ - výzva č. 48, CLLD - výzva č. 47).

V oblasti CLLD je vyhlášena výzva č. 47 určená pro Místní akční skupiny (MAS), které v kontextu výzvy č. 47 vyhlašují tzv. výzvy MAS pro podporu obyvatel žijících v území MAS.

Výzva č. 47 umožňuje mimo jiné i podporu sociálních služeb registrovaných dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Pokud MAS vyhláší výzvy na podporu sociálních služeb, ŘO OPZ vždy s MAS toto téma důsledně projednává a apeluje na to, aby takové výzvy MAS byly v dostatečném časovém předstihu před vyhlášením výzvy MAS vždy řádně prokonzultovány s daným krajem. Zpravidla se jedná o rozšiřování kapacit stávajících poskytovatelů sociálních služeb o drobné úvazky pracovníků působících v sociálních službách, přičemž účelem tohoto rozšíření je zejména pokrytí odlehlejších území v kraji, kde nejsou sociální služby dostupné tak, jak by vzhledem k potřebám obyvatel kraje bylo vhodné.

Pro podporu sociálních služeb v rámci integrovaných nástrojů jsou v rámci OPZ stanovena následující pravidla:

- sociální služba musí být registrována v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů,
- potřebnost poskytování sociální služby musí vyplývat ze střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb a tato služba musí být zařazena do krajské popř. i obecní sítě sociálních služeb (v případě, kdy taktéž obec v rámci svého území komunitně plánuje sociální služby),
- sociální služba musí mít vydané Pověření k poskytování sociálních služeb v souladu s Rozhodnutím č. 2012/21/EU ze strany příslušného kraje či obce na celou dobu realizace projektu.

V případě nástroje ITI a IPRÚ byly k 31. 12. 2017 podpořeny 4 projekty zaměřené na podporu sociálních služeb za 17 mil. Kč, přičemž se jedná o tříleté projekty. V případě CLLD bylo k 31. 12. 2017 podpořeno 17 projektů zaměřených na podporu sociálních služeb za 31,6 mil. Kč, přičemž se jedná většinou o tříleté projekty (12), dále 30-měsíční (1), dvouleté (3) a jednorocní (1) projekty. Sociální služby podpořené v rámci těchto projektů jsou součástí buď základní či rozvojové sítě sociálních služeb, konkrétní uspořádání sítě sociálních služeb je v kompetenci každého kraje.

Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL)

KPSVL v rámci OPZ (dále pak i v rámci IROP a OP VVV) byl zaveden na základě Dohody o partnerství 2014 -2020.

V případě, že město či obec, která je zapojena do KPSVL, na základě strategického dokumentu, kterým je Strategický plán sociálního začleňování, identifikuje potřebu vzniku či rozvoje nové sociální služby, je podpora této služby umožněna v rámci specifického cíle 2.1.1 OPZ.

Pro podporu sociálních služeb jsou v rámci OPZ stanovena následující pravidla:

- sociální služba musí být registrována v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů,
- potřebnost poskytování sociální služby musí vyplývat ze střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb a tato služba musí být zařazena do krajské popř. i obecní sítě sociálních služeb (v případě, kdy taktéž obec v rámci svého území komunitně plánuje sociální služby),
- sociální služba musí mít vydané Pověření k poskytování sociálních služeb v souladu s Rozhodnutím č. 2012/21/EU ze strany příslušného kraje či obce na celou dobu realizace projektu.

K 31. 12. 2017 bylo podpořeno celkem 113 projektů zaměřených na podporu sociálních služeb za 713 mil. Kč, jedná se o tříleté projekty zaměřené především na podporu terénních programů, odborného sociálního poradenství, sociálně aktivizačních služeb pro rodiny a děti. Sociální služby podpořené v rámci těchto projektů jsou součástí buď základní či rozvojové sítě sociálních služeb, konkrétní uspořádání sítě sociálních služeb je v kompetenci každého kraje.

Závěr:

Podpora sociálních služeb v rámci OPZ pouze doplňuje systém podpory sociálních služeb v ČR, je zaměřena na podporu vzniku či zvýšení dostupnosti sociálních služeb pro vybrané cílové skupiny osob v nepříznivé sociální situaci, na služby preventivního charakteru a na služby poskytované především terénní a ambulantní formou.

Dotační podpora poskytovaná prostřednictvím projektů OPZ má max. 10% podíl na celkovém ročním objemu dotačních prostředků poskytovaných ze státního rozpočtu poskytovatelům sociálních služeb. Přičemž sociální služby zařazené do tzv. rozvojových sítí sociálních služeb (mimo základní síť) mají minimální podíl.

Již při tvorbě výzev zejména pro integrované nástroje a koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám byli jednotliví aktéři upozorňováni na nutnost řešit další financování nově vzniklých či rozšířených sociálních služeb po ukončení realizace projektu. Ze strany Řídicího orgánu byli jednotliví nositelé (města, obce, MAS) při tvorbě svých strategií vyzýváni ke komunikaci s kraji ohledně podpory dalších služeb a k hledání dalšího zdroje financování v případě, že po ukončení projektu bude shledána potřeba konkrétní sociální služby a nebude možné rozšířit základní síť sociálních služeb v kraji. Odpovědnost za zajištění potřebnosti a dalších prostředků spadá do kompetence objednatele sociální služby. Řídicí orgán nezaručuje svojí podporou projektů další financování rozšířených či nově vzniklých sociálních služeb po ukončení realizace jednotlivých projektů.

Zpracováno dne: 5. 1. 2018

Zpracoval: Odbor realizace programů ESF – sociální začleňování

Revidoval: Odbor sociálních služeb, sociální práce a sociálního bydlení